

1 Ιουλίου 2025

Ο νέος ανακαινιστής της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου· Γέρων Ιωσήφ Βατοπαιδινός (1921-2009)

[Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Γέρ. Ιωσήφ Βατοπαιδινός](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)





Πανήγυρις στην Νέα Σκήτη. Ο Γέροντας Ιωσήφ κάτω αριστερά καθήμενος. Ο παραδελφός του παπα Χαράλαμπος (μετέπειτα Ηγούμενος της Ι.Μ. Αγίου Διονυσίου, Αγίου Όρους) διακρίνεται στο κέντρο της φωτογραφίας (κρατώντας την εικόνα)

Γέρων Ιωσήφ Βατοπαιδινός (1921-2009)

Η πρώτη γνωριμία μου με τον αείμνηστο αυτόν Γέροντα, κατά το έτος 1964, συνταυτίζεται με τη γνωριμία μου με αυτό το ίδιο το Άγιο Όρος και κατ' επέκταση με το μοναχικό ιδεώδες.

Όταν η πρόνοια της Κυρίας μας Θεοτόκου, με έφερε για πρώτη φορά στο περιβόλι της, οι ζωντανότερες αναμνήσεις παρέμειναν ανεξίτηλες από την επίσκεψή μου στη Νέα Σκήτη. Παρ' όλη την τότε λειψανδρία του Αγίου Όρους, μπορώ να πω ότι η σκήτη αυτή ανθούσε με αρκετούς, αλλά και εναρέτους μοναχούς. Ανεβαίνοντας από τον αρσανά προς τα πάνω, συναντούσες τις ευλαβείς συνοδείες των Κυριλλαίων, των Χαλδέζων, των Αβρααμαίων και πολλών άλλων ευλαβών σκητιωτών μοναχών.

Ανηφορίζοντας προς την Ιερά Μονή Αγίου Παύλου συναντάς έναν πανύψηλο πύργο. Κάτω από τη σκιά αυτού του πύργου υπάρχουν μερικά ησυχαστικά κελλάκια. Σέ ένα από αυτά, στον «Ευαγγελισμό», πέντε μόλις χρόνους πρωτύτερα, άφησε την τελευταία του πνοή, ένα από τα μεγαλύτερα αναστήματα του ησυχασμού των

τελευταίων αιώνων. Αυτός δεν είναι άλλος από τον Ιωσήφ τον Ησυχαστή.

Απήλθε προς τα ουράνια, αλλά άφησε πίσω του αγλαείς βλασταούς. Τά βλασταράκια αυτά, οι μαθητές του, έμελλαν κατά κύριο λόγο να ανακαινίσουν το Μοναχισμό του Αγίου Όρους κατά την πρόρρηση του αιμνήστου Γέροντος.

Δεν άργησα να γνωριστώ και να συνδεθώ μαζί τους. Ο καθένας ξεχωριστά ασκήτευε σε δικό του καλύβι. Όμως η τάξις της συνεχούς αγρυπνίας, ήταν κοινή για όλους, με αποκορύφωμα την Θεία Λειτουργία, ακριβώς τα μεσάνυχτα, ύστερα από εξάωρη κατά μόνας προσευχή.

Όσον για την ταπεινότητά μου, δεν άργησα να προσκολληθώ στην ύποταγή του αιμνήστου Γέροντός μου ΠαπαΧαραλάμπους.

Κάτω ακριβώς από την καλύβη μας, του Τιμίου Προδρόμου, υπάρχει ένα άλλο μικρό ησυχαστήριο. Εκεί ασκήτευε, ένας μεσήλικας τότε, μοναχός, Κύπριος την καταγωγή, και ένα από τα εκλεκτά βλασταράκια του αιμνήστου Ιωσήφ και συνώνυμος μάλιστα του μεγάλου Γέροντος. Έκτοτε ο σύνδεσμός μας βρισκόταν σε καθημερινή βάση. Θα τολμούσα να πω ότι ο αείμνηστος αυτός Γέροντας, Ιωσήφ (μετεπειτα Βατοπαιδινός), συμπλήρωνε το έργο του Γέροντά μου. Και όλη η συνοδεία του ησυχαστού Ιωσήφ, αποτελούσε ένα μωσαϊκό με πολύτιμα πετράδια. Από τον ΠαπαΧαράλαμπο χόρταινες αγάπη, απλότητα, ταπείνωση, ευθύτητα· κυρίως όμως Χάρη και ευχή, όπου σαν μαγνήτης μετέδιδε.

Ο Ιωσήφ· σοφός, δάσκαλος, ρήτορας, γεμάτος αγάπη αλλά και διάκριση. Επεικής όταν έπρεπε, αλλά και μάχαιρα δίστομος όταν χρειαζόταν να συνετίση και να διορθώσει, να ελέγξει, όχι μόνον καταστάσεις αλλά και πρόσωπα.

Ο απλοϊκός ΠαπαΧαράλαμπος, δεν φαντάζεται τίποτε άλλο, παρά να ευαρεστήση τον Θεό με την παντοτινή αγρυπνία, την αδιάλειπτο προσευχή και άσκηση και με τις κατανυκτικές καθημερινές Θείες Λειτουργίες. Ο Ιωσήφ ευρύτερος νούς, συλλαμβάνει στον νου του και καλλιεργεί τη πρόρρησιν του Γέροντός του, «τά καλογεράκια αυτά θα ανακαινίσουν το Άγιον Όρος».

Από την πρώτη στιγμή που τον γνώρισα, συνέλαβε την ιδέα επανδρώσεως των ανεπάνδρωτων πλείστων τότε Ιερών Μονών. Ματαίως προσπαθούσε να πείσει τους αδελφούς του ν' αφήσουν τα καλυβάκια και όλοι ομού να επανδρώσουν μια Μονή.

Αργότερα, όταν πληθύνθηκαν οι μικρές μας αδελφότητες, ωσάν μιά φυσιολογική κατάσταση ήταν η μετάβασίς μας σταδιακά σε μεγαλύτερα κελλία και αργότερα να καταστήμε «μήλον της Έριδος», με προσκλήσεις μιάς κατόπιν της άλλης Μονής για ενίσχυση με έμπυχον υλικόν. Έτσι, χωρίς να καταλάβουμε, βρέθηκε η

συνοδεία του ΠαπαΕφραίμ στην Ιερά Μονή Φιλοθέου, η οποία δεν άργησε να στελεχώση τρεις άλλες Μονές.

Η συνοδεία μας (του ΠαπαΧαράλαμπου), βρεθήκαμε το 1979 στην φημισμένη Ιερά Μονή Διονυσίου.

Εκείνος που πανηγύριζε για την υπόθεση αυτή, ήταν ο Γέροντας Ιωσήφ, που έβλεπε να εκπληρώνεται το όραμά του, αλλά και η πρόρρηση του Γέροντός του. Όμως, ελλείπει μέχρι τότε προσωπικού, ο μεγάλος αυτός οραματιστής βρισκόταν μέχρι τότε έξω του χορού. Έμεινε στην σειρά τελευταίος· απεδείχθη όμως ότι η Κυρία μας Θεοτόκος του επεφύλασσε όχι απλώς μπαρμπουνάκι, αλλά ολόκληρο λαυράκι, και το λαυράκι αυτό δεν είναι άλλο από την ιστορική και μεγίστην Λαύραν του Βατοπαιδίου.

Όμως η Θεία Πρόνοια δεν σταμάτησε εδώ· και ο μεν ανακαινιστής της Ιεράς Μονής Φιλοθέου, αφού άπλωσε την ακτίνα σε άλλα τρία αγιορείτικα Μοναστήρια και πολλά άλλα εκτός Αγίου Όρους, ήδη παραδομένος στην Θεία Πρόνοια, βρέθηκε στην Αμερική για να οργανώσει τον Ορθόδοξον Μοναχισμόν ανεγείροντας εκ βάθρων δεκαεπτά άλλα Μοναστήρια.



Ο Γέροντας Ιωσήφ όρθιος στο 3οσ από αριστερά της πίσω σειράς. Καθήμενοι στην μπροστινή σειρά οι παραδελφοί του παπα Εφραίμ Κατουνακιώτης και παπα Χαράλαμπος (κατόπιν Ηγούμενος της Ι.Μ. Αγίου Διονυσίου, Αγίου Όρους)

Αλλά και ο πνευματικός αδελφός του, Ιωσήφ Βατοπαιδινός φροντίζει πρώτα να

οργανώση μία Μονή παντελώς σχεδόν αποδιοργανωμένη. Προς τον σκοπόν αυτόν ο κύβος της ηγουμενίας έπεσε σ'ένα από τα πρώτα εκλεκτά τέκνα του, τον πολυσέβαστον ΠαπαΕφραίμ. Στον Ιερομόναχον αυτόν εναπέθεσε το μεγάλο βάρος του σταυρού να οργανώση, να επανδρώση και να ανακαινίση σχεδόν εκ βάθρων ένα τεράστιον αχανές ημερηπωμένο συγκρότημα. Με την ευχή και αμέριστη συμπαράσταση του αιμνήστου Γέροντα, αυτή τη στιγμή η Μονή θάλλει με μια ομάδα πέραν των 100 μοναχών και πέραν του ημίσεως των κτιριακών συγκροτημάτων ήδη έχει ανακαινιστεί. Αφ' ότου η μονή αυτή επανδρώθηκε με την συνοδεία του Γέροντος Ιωσήφ και υπό την καθηγουμενίαν του ΠαπαΕφραίμ έχει καταστεί ένα σπουδαίο πνευματικό κέντρο, μία πραγματική όασις όπου βρίσκουν αναψυχήν χιλιάδες πονεμένοι αδελφοί μας από τον κόσμον, ασχέτως εάν κατά τον τελευταίο καιρό από πολλούς οι οποίοι δεν γνωρίζουν την πραγματικότητα κατέστη σημείον αντιλεγόμενον. Αλλά πιστός ο λόγος του Κυρίου «ουαί όταν καλώς υμάς είπωσι πάντες οι άνθρωποι» (Λουκ. στ' 26).

Αλλά κατά μίμησιν του πνευματικού του αδελφού π. Εφραίμ Φιλοθείτου και ο Γέροντας Ιωσήφ, δεν αργεί με την ευρύτητα που τον διέκρινε και την μέριμνα υπέρ πάσης της Εκκλησίας του Χριστού να απλώση και εκτός Αγίου Όρους τις ακτίνες του και μάλιστα στην μαρτυρική πατρίδα του Κύπρον. Εκεί κατά θείαν βούλησιν αποστέλλει ένα από τα κορυφαία στελέχη της συνοδείας του, τον Ιερομόναχον (τότε) Αθανάσιον, όπου ου μόνον ανακαίνισε την ιδιόρρυθμον και αποδιοργανωμένην ιστορικήν Μονήν Μαχαιρά, αλλά και ανήγειρεν εκ βάθρων και ανεκαίνησε περί τις 8-10 Ιερές Μονές τις οποίες στελέχωσε με έμψυχον υλικόν αμφοτέρων των φύλων. Ο ίδιος δε Θεία Προνοία προήχθη Μητροπολίτης. Αλλα δε τρία από τα τέκνα του έχουν στελεχώση την Ιεραρχίαν. Ομού δε με τους λοιπούς Συνοδικούς Αρχιερείς, αποτελούν εγγύησιν και δρόσον παρηγορίας για το μέλλον της Κυπριακής Εκκλησίας και εν γένει του Κυπριακού Ελληνισμού.

Απήλθεν ο αείμνηστος Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής, αφήσεν όμως πίσω του πλούσια κληρονομιά τα τέκνα του· το παράδειγμά του· την ζωή του· και κυρίως τις διδαχές του.

Απέρχονται ωσημέραι και οι βλαστοί του. Απήλθεν ο Γέρο Αρσένιος, ο π. Αθανάσιος, ο ΠαπαΧαράλαμπος, ο ΠαπαΕφραίμ ο Κατουνακιώτης, ο π. Θεοφύλακτος κ.ά.. Απέρχεται και ο Βατοπεδινός Ιωσήφ. Η ορφάνια μεγάλη· αλλά και η κληρονομία πιο μεγάλη.

Κληρονομία, οι βλαστοί του που ηγούνται τόσων και τόσων ψυχών· κληρονομία η βιωτή του· ο ζήλος του· οι αγώνες του· κληρονομία οι διδαχές του· τα βιβλία του· αλλά και ο ζωντανός λόγος του μ' ένα πλήθος ζωντανών ομιλιών σε κασέτες.

Το αποθανείν κέρδος. Αρκετά καθυστέρησες, άγιε πάτερ, το ουράνιον ταξείδι σου χάρη σ' εμάς τα ανάξια τέκνα σου. Καιρός είναι να συναγάλλεσαι με τους αγίους προαπελθόντας πατέρας σου και όλοι ομού να εύχεστε υπέρ της Εκκλησίας του Χριστού και όλου του κόσμου, αλλά και υπέρ ημών των απορφανισθέντων τέκνων σας, να παραμείνουμε στις επάλξεις και στη γραμμή την οποίαν μας εχαράξατε και την σφραγίσατε με την αγία ζωή σας.

Αιωνία σου η μνήμη αξιομακάριστε πατέρα μας και εύχου υπέρ ημών των ορφανών
τέκνων σου.

Ταπεινός

Ι.Μ.Δ.

Διακόνημα: Οι φωτογραφίες είναι από το βιβλίο Ιωσήφ Μ. Δ., ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΑΤΗΣ, Ο απλοϊκός ηγούμενος και διδάσκαλος της νοεράς προσευχής, β' έκδοσις, 2003, Εκδόσεις «Μέλισσα».